

Bondeposten 2/2021

Informasjonsskriv frå avdeling plan og forvaltning, nr. 2/21.

Ansvarleg redaktør:

- Haldis K. Nilsen

Redaksjon:

- Torborg Kleppa
- Anne Kari Skogerbø
- Kristofer Tveiterå

Innhaldsoversikt

1 HMS - Treng du nokon å snakke med?

2 Ugras

2.1 Landøyda

2.2 Parkslirekne - ein uønskt inntrengjar

3 RMP 2021 - Regionalt miljøtilskot

3.1 Styrka satsing på miljøvenleg spreiding av husdyrgjødsel

4 Produksjonstilskot - arealgrunnlag - ARS

5 Midlertidig forskrift om tilskudd til opplæring av arbeidstakere i sesongbasert arbeid i grøntnæringa

6 Avlingsskade

7 Styrker satsinga på gjødsellager

8 Spreieareal

9 Sal av mjølkekvote - digitalisering

10 Regelverk nydyrking - endringar

11 Kurs og møte

11.1 Nasjonale utviklingsmidlar til saueskole

12 Forvaltningskontroll

13 Skog

13.1 Tilskot for å sikre planting av skogplanter våren 2021

13.2 Tilskot til miljøtiltak i skogbruk 2021

14 Viltforvaltning

1 HMS - Treng du nokon å snakke med?

HMS-tenesta til NLR er ikkje berre for medlemmar, men kan nyttast av alle! Ikkje vent med å ta

kontakt dersom du kjenner at situasjonen blir for vanskeleg, eller tenker at nokon du kjenner treng

hjelp. [NLR si informasjonsside om krisebistand.](#)

2 Ugras

2.1 Landøyda

Landøyda er eit giftig ugras som er dødeleg for storfe og hest og bør dermed nedkjempast. Landøyda spreier seg med frø. Statsforvaltaren, kommunane, Bondelaget, Norsk Landbruksrådgiving og vegeigarane har utarbeida ein handlingsplan for nedkjemping av landøyda.

Denne handlingsplanen gir mellom anna gardbrukarar høve til å sprøyte vegkantar som grenser til eigedomen mot landøyda. Nedkjemping av Landøyda langs veg Rogaland Bondelag utarbeida ein avtale med Rogaland Fylkeskommune der bøndene får, etter avtale med Rogaland Bondelag, løyve til å nedkjempe og sprøyte problemugras på Rogaland Fylkeskommunes grunn. Løyve er avgrensa til vegareal som ligger nært opptil bonden sine egne eller leigde areal. Avtalen seier at det ikkje skal nyttast sprøytemiddel på areal som er registrert som artsrike vegkantar i NVDB. Her er det kunn tillat med manuelt luking av problemugras. Avtalen frittek på ingen måte Rogaland Fylkeskommune frå sitt arbeid, men den er meint som eit supplement dersom det av ulike årsaker er betre reint praktisk at bonden sjølv utfører jobben. God HMS er viktig når det blir arbeid langs veg.

For best effekt i sprøytinga, bør landøyda sprøytast medan ho er på rosettstadiet. Det var ca. i St. Hans tider. Nå når ein er komen så langt i sesongen er det luking som må til! Fjern gjerne planterestane slik at dyra ikkje får tak i dei og du hindrar frøspreiing.

2.2 Parkslirekne - ein uønskt inntrengjar

Parkslirekne er på lista over framande arter, og er vurdert til å utgjera ein svært høg økologisk risiko for stadeigne arter og naturtypar. [Du kan lesa meir her.](#)

Parkslirekne spreier seg med krypande jordstengel som kan laga nye overjordiske skot. Berre ein bitte liten del av stengel kan gi opphav til nye planter. Flytting av jordmassar, hageavfall og kantslått er truleg dei viktigaste årsakene til spreing. Førebygging for å hindre spreing er kjempeviktig. Det er også sterkt ønskjeleg at dei som har parkslirekne på sin eigedom tek kampen for å bli kvitt denne plagsame inntrengjaren.

Parkslirekne kan nedkjempast mekanisk med nedkapping eller luking. Ved nedkapping må ein passe på at ein ikkje spreier bestandet. Nedkapping må gjerast minst 4 gonger i sesongen (mai –september). Dette må gjerast i fleire år.

Planteavfall må behandlast forsiktig, brenning eller tørking på staden kan vere alternativ om førekomsten er liten. Alternativet er å levere som spesialavfall på avfallsmottak.

Areal der parkslirekne er blitt nedkjempa må fylgjast opp i minst 3 år etter at produksjonen av skot har stoppa pga at tilsynelatande død bestand kan vere levedyktig og veksa til att.

Kjemisk nedkjemping må skje i tråd med retningslinjer for bruk av plantevernmiddel. Det bør brukast høgast lovlege dose for aktuelt preparat ved bladsprøyting. Ein må sjekke førekomsten også året etter.

3 RMP 2021 - Regionalt miljøtilskot

3.1 Styrka satsing på miljøvenleg spreiking av husdyrgjødsel

Styringsgruppa for Regionalt miljøprogram var samde om å bruke handlingsrommet til å styrke tilskotet til miljøvenleg gjødselspreiing. No kan alle bønder i Rogaland søke tilskot til areal som blir gjødsla med miljøvenleg spreieutstyr som anten legg gjødsla rett på bakken, eller skyt gjødsla inn i jorda.

Miljøeffekten er betre utnytting av husdyrgjødsla, mindre nitrogentap til luft og redusert fare for overflateavrenning til vassdrag. For å få tilskot må bøndene bruke utstyret ved all gjødsling med husdyrgjødsel på arealet. Siste spreiedato på arealet det er søkt tilskot til er 10. august. Tilskotet blir gitt til fulldyrka og overflatedyrka areal som ligg i Rogaland. Maksimalt tilskot er kr 50 000,- pr føretak.

Søknadsfrist RMP er 15. oktober. Frist for merking av turstiar mm er 31.7.21.

4 Produksjonstilskot - arealgrunnlag - ARS

Søknad om produksjonstilskot til areal må vere i samsvar med gardskart og dermed landbruksregisteret. Landbruksregistert hentar arealdata frå gardskartet, og legg desse som kontroll mot søknad om produksjonstilskot.

Har du endringar i arealet ditt, så ta kontakt med kommunen v/Anne Kari Skogerbø, slik at gardskartet kan oppdaterast innan søknad til hausten. Kommunen har frist til oppdatering av gardskartet rett etter 20. august, så dersom du vil ha oppdatert gardskartet digitalt i år, så må du gi beskjed før det.

Ein del plasser var det ny flyfotografering i fjor, før det var det og fotografering i 2019. Flyfoto er difor nokså nye, og ein kan sjekke gardskart mot flyfoto og sjå om dei er oppdaterte.

5 Midlertidig forskrift om tilskudd til opplæring av arbeidstakere i sesongbasert arbeid i grøntnæringa

Fastsett av Landbruks- og matdepartementet 14. mai 2021 med heimel i lov 12. mai 1995nr. 23 om jord (jordlova) § 18.

[Les meir om den midlertidige forskrifta](#)

6 Avlingsskade

Meld frå til kommunen så snart du lurar på om her er avlingsskade. Kommunen skal sjekke min.10 % av søknadane. Det er ikkje alltid ein kan seie tidleg i sesongen om for eksempel ein kald vår, tørr 6 sommar osv. vil gi avlingsskade til slutt når sesongen er over, så det kan hende at sjølv om du har meldt inn fare for avlingsskade i løpet av vår/sommar, så blir det ikkje aktuelt å søkje om erstatning når sesongen er over.

Søknadsfrist er 31. oktober.

7 Styrker satsinga på gjødsellager

Auka tilskotssats og heving av øvre grense for tilskot, er to av grepa staten har gjort for å stimulere til bygging av fleire gjødsellager. Det er gode nyhende for husdyrfylket Rogaland.

Den vakne lesar av prop. 200 S (2020–2021) har nok allereie fått med seg at staten styrker satsinga på gjødsellager. Det er lagt inn 15 millionar friske kroner til oppprioritering av gjødsellager og gjødselseparatorer i IBU-ordninga (investering og bedriftsutvikling i landbruket) som Innovasjon Norge forvaltar. Tilskot til biorestlager blir ein del av ordninga.

Nasjonale føringar om gjødsellager

Når bonden får støtte til nye produksjonsanlegg/driftsbygningar inngår gjødselhandtering og andre klima- og miljøtiltak inn i kostnadsgrunnlaget Innovasjon Norge bruker for utmåling av tilskot. I tillegg kan Innovasjon Norge gi støtte til bygging av gjødsellager aleine.

I dei nasjonale føringane for 2022 kjem det fram at Innovasjon Norge kan gi investeringstilskot til bygging av gjødsellager med fast toppdekke eller minimum 10 månadar lagringskapasitet, samt til biorestlager med fast toppdekke og med kapasitet til sesongbehovet for biorest. Det kan også gis tilskot til anlegg med gjødselseparator. Tilskotet er avgrensa til 25 prosent av godkjend kostnadsoverslag for tiltaket med ei øvre grense på 200 000 kroner per prosjekt.

Godt miljønytt

God lagerkapasitet er viktig for å kunne spreie husdyrgjødsla på mest mogleg gunstig tidspunkt. Vi ser alt for mange som må "rydde i lageret" rett før spreiefristen 1. september. I tillegg er nok fleire som i februar-mars ventar veldig på våren. Både fagleg- og miljømessig sett bør hovuddelen av husdyrgjødsla ut tidleg i vekstsesongen, og siste spreieing bør vere unnagjort før 10. august.

8 Spreieareal

Me minner om at jf. forskrift om gjødselvarer av organisk opphav § 24 – krav til spreieareal, så kan husdyrgjødsel berre spreist på godkjent spreieareal.

Fulldyrka jord er automatisk spreieareal. For å kunne spreie på innmarksbeite må arealet vere godkjent som spreieareal.

Utmarksareal kan ikkje godkjennast som spreieareal. Kommunen kan i særlege tilfelle gi dispensasjon frå delar av gjødselvarerforskrifta.

Spreiearealet skulle vore å finne på temakart-Rogaland, men Hjelmeland kommune er ikkje ajour med oppdatering av denne basen, difor finn du ikkje spreiearealet ditt her.

Ønskjer du du å nytte husdyrgjødsel på beite, og arealet ikkje er godkjent som spreieareal, så ta kontakt med kommunen v/Anne Kari Skogerbø. Då tek me ei synfaring og vurdering av arealet og beitepraksis mm, og ser om arealet kan godkjennast som spreieareal.

9 Sal av mjølkekvote - digitalisering

Landbruksdirektoratet har utvikla ei ny digital løysing for mjølkekvoteordninga. For første gong kan ein ordinær salsrunde nå gjennomførast digitalt.

[Les heile saka hjå Landbruksdirektoratet.](#)

Innan 1. august kan eigarar av landbrukseigedom med grunnkvote for ku- og geitemjølke søke om å få selje heile eller deler av grunnkvoten. Tidlegare måtte kvoteeigar fylle ut minst tre papirskjema viss dei ville selje, nå kan heile prosessen skje digitalt.

Minst 40 prosent av den mengda kvoteeigaren vil selje, må seljast til staten for 4,00 kroner per liter. Det er og mogleg å selje heile grunnkvoten til staten. Inntil 60 prosent kan seljast til eigarar av landbrukseigedomar innafor same produksjonsregion til ein pris som seljar og kjøper avtaler.

Forrige ordinære salgsrunde var i 2019

10 Regelverk nydyrking - endringar

Stortinget fatta den 31. mai 2021 vedtak om endring av jordloven § 11 andre ledd. Vedtaket omfattar endringar i regelverket om nydyrking.

Endring av paragrafen om nydyrking i jordlova

Gjeldande regelverk i jordlova §11 andre ledd:

«For å unngå skade på natur- og kulturlandskap eller for å redusere utslepp av klimagassar kan departementet gi føresegner for nydyrking. I føresegnene kan det fastsetjast forbod mot nydyrking og at nydyrking berre kan skje i samsvar med ein plan godkjend av departementet.»

Denne paragrafen blir endra til:

«For å unngå skade på natur- og kulturlandskap eller for å redusere utslepp av klimagassar kan departementet gi føresegner for nydyrking. Søknad om nydyrking eller nedbygging av myr kan berre skje der omsynet til klima, natur- og kulturlandskap vert varetatt gjennom ein heilskapleg plan godkjend av den enkelte kommune».

Endringane har førebels ikkje tredd i kraft:

Landbruks- og matdepartementet fremma 4. juni ein kongeleg resolusjon og lovvedtaket blei godkjend.

Det er behov for å gjere ei vurdering av konsekvensane av lovvedtaket, òg korleis den nye regelen kan samordnast med anna relevant regelverk.

Endringane i jordloven § 11 andre ledd har ikkje tredd i kraft. Det er førebels ikkje mogleg å seie noko om når dette vil skje. Landbruksdirektoratet har difor sendt ut informasjon om at gjeldande regelverkom forbod mot nydyrking av myr enda står ved lag.

11 Kurs og møte

11.1 Nasjonale utviklingsmidlar til saueskole

No skal sauebønder få tilgang til eit heilskapleg kurstilbod med mål om betre drift og lønsemd på gardane.

Kva er saueskolen?

Ideen om saueskolen Sau360 blei til i Rogaland for nokre år sidan. Saueskolen skal bli eit nasjonalt opplæringsprogram med høgt, fagleg innhald retta mot nye og etablerte saueprodusentar. Det skal utviklast opplæringsmodular som nettkurs, videoleksjonar, animasjonar, webinar mm. Modulane kan tilpassast og brukast på møte i faglaga, som grunnlag for fagdiskusjonar, og som utgangspunkt for fysiske kurs, gruppeoppgåver eller samlingar.

Kvifor?

Sauenæringa har over tid sett at det er auka krav til og behov for meir kunnskap og kompetanse hjå produsentane. God driftsleiing saman med kontinuerleg førebyggjande helsearbeid er avgjerande for heile produksjonen. Denne utviklinga har resultert i at det no er eit stort behov for eit nasjonalt kvalitetssikra og spissa tilbod om undervisnings for nye og etablerte saueprodusentar.

Lokal veterinær som pådrivar

Veterinær Siv Meling har foredla ideen og gått systematisk til verks i oppbygginga av og forankring av planane. Ho er ein profilert veterinær frå Rogaland som i vinter tok doktorgrad på klassisk skrapesjuke hos sau. Statsforvaltaren i Rogaland har vore involvert i planleggingsfasen som fagleg støtte og gjennom å samle fagpersonar til møte for å gi prosjektplanane ekstra tyngde. Hausten 2020 la Siv Meling fram planane for Sau360 for styrings- og ressursgruppa i prosjektet «Arbeid for betre dyrehelse og dyrevelferd i Rogaland» og fekk tilslutning frå bransjeorganisasjonane. Med seg på laget har ho fått med Animalia som har teke hovudansvaret for saueskolen. I tillegg er Norsk sau og geit, Nortura, Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund og Norges bondelag med på prosjektet.

I samråd med Animalia og Statsforvaltaren i Rogaland blei det føreslått å søke om økonomisk støtte frå nasjonale utviklingsmidlar hos Landbruksdirektoratet. No er tilsegn på inntil 750 000 kroner fordelt treårige prosjektet gitt til Animalia

12 Forvaltningskontroll

Statsforvaltaren i Rogaland skal ha forvaltningskontroll av Hjelmeland kommune, på landbrukstilskot, no i haust. Så det er ikkje berre kommunen som kontrollerer dykk på ulike tilskotsordningar, me blir og kontrollert. Då er det bla dokumentasjon, vurderingar av eventuelle avkortingar, oppfølging av varselmeldingar mm som blir kontrollert.

13 Skog

13.1 Tilskot for å sikre planting av skogplanter våren 2021

På grunn av vanskelig tilgang til planterar våren 2021 er det satt av ekstra tilskot til planting av skogplanter og juletre som er planta våren 2021. Satsen er 1,5 kr/plante. Tilskotet blir lagt til det ordinære plantetilskotet og gjeld nyplanting, suppleringsplanting og planting av juletre.

Skogeigarar som har planta sjølv kan søkje om tilskotet. Har ein nytta andre næringsaktørar som Nortømmer/AT-skog søker dei om dette tilskotet.

Ein søker på vanleg skjema om tilskot til skogkultur som ein sendar til kommunen. [Skjema finn du her.](#)

Søknadsfrist 1. september

13.2 Tilskot til miljøtiltak i skogbruk 2021

Som skogeigar kan du søke tilskot til å gjere miljøtiltak i skogområda dine. Dette inkluderer tiltak for å ivareta nøkkelbiotopar, tilrettelegge for friluftsliv og ivareta kulturminne. Ordninga følgjer reglane i NMSK-forskrifta § 6. Det er sett ei øvre grense på 75 000 kroner per skogeigar.

Du kan få tilskot for å:

Gjere skjøtseltiltak og tilrettelegge for å ivareta og utvikle nøkkelbiotopar, legge til rette for friluftsliv i tilknytning til skogområde, ivareta eller synleggjere kulturminne i tilknytning til skogområde, fjerne frøformerte planter av utanlandske treslag utanfor produksjonsbestand i nærleiken av nøkkelbiotopar eller regionalt/nasjonalt viktige naturtypar, dekke meirkostnader for å unngå vegbygging som vil redusere «villmarksprega område» ved skogsdrift.

Maksimal tilskotssats er 70 prosent av meirkostnaden eller det økonomisk tapet. I tillegg er det mogleg å få inntil 30 prosent i tilskot for å dekke tap for å: ta vare på nøkkelbiotopar, rovfugltreir og tiurleikar i eit større omfang enn det som blir forventet av næringa (fråtrekt ein arealavhengig eigenandel). Med dette meiner ein ei langsiktig bevaring der omsynet til miljøverdiane krev at skogeigar avstår frå hogst eller legg om skogsdrifta. Her vil kommune legge fram ein avtale med omkring 10 års varigheit.

Det er to søknadsfristar i 2021:

1. september

1. november

Du kan søke digitalt til kommunen gjennom skogsfondskontoen din via Altinn eller på papirskjema.

Du kan søke tilskot fortløpande innan frist. Etter søknadsfristen har kommunen tre veker til å løyve tilskot og sende ut vedtaksbrevet med arbeidsfrist.

Landbruksdirektoratet har ei eiga informasjonsside om tilskotet der det står meir om kva som skal vere med i søknaden.

Avgrensingar

Tilskotet er avgrensa til område der det blir drive skogbruk. Det er ikkje mogleg å få tilskot til tiltak i verneområde

eller område som er definert til anna enn landbruksføremål der ein ikkje kan drive ordinært skogbruk.
Kontaktperson; Kristofer Tveiterå, tlf. 404 39 128.

14 Viltforvaltning

Me har sendt ut fellingsløyva for elg, hjort og rådyr. Nytt av året er at fellingsløyva er sendt ut elektronisk, og dei som er valdansvarlege skal ha motteke ein e-post med fellingsløyva. Har du ikkje fått dei? – Ta kontakt på tlf. 404 39 123.

I 2021 skal det takast CWD-prøvar av alle hjort og elg eldre enn 1,5 år som blir felt i Hjelmeland. Valdansvarlege vil få tilsendt meir informasjon om prøvetaking og utdeling av utstyr til prøvetaking.

Areal- og forvaltningsutvalet har vedtatt ein ny avskytingsplan for hjort, slik at fellingsløyva blir fordelt slik: 35% kalv, 20% spissbukk, 35% hind og 10% vaksen bukk.

Det er også vedtatt ei endring av minsteareal for elg og hjort som blir gjort gjeldande frå og med jakta 2022. Då blir minstearealet for hjort 750 dekar, og for elg 12000 dekar.